

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Dopady na psychické zdraví mužů při omezení osobní svobody - z pohledu osob pracujících s touto cílovou skupinou

Autor práce: Bc. Markéta Kropíková

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Mgr. Petra Tlčimuková, Ph.D.

Datum: 13. 5. 2023

Předkládaná diplomová práce pojednává zajímavé a relevantní téma. V Úvodu se dozvíme, že má „navazovat na již vzniklý výzkum Ouředníkové, z něhož čerpáme kategorie pro následné zkoumání“ (s. 6). Jak je možné dedukovat, autorka chce doplnit poznatky k problematice již existující diplomové práce o perspektivu další skupiny osob, přičemž tím zamýšlí „srovnat pomyslné váhy“ a získat „objektivní a komplexní pohled na situaci ve vězeňství a dobrat se tak společného závěru“ (s. 6).

Práce je vyvážená v poměru teoretického pojednání a zprávy o výzkumu, nicméně nesprávně členěna (Kapitola 1 Svoboda představuje celou teoretickou část). Některé podkapitoly by bylo také vhodné sloučit (zejména s ohledem na jejich délku a zaměření). Svoboda je jistě důležité téma, nicméně pro adekvátní uchopení řešené problematiky je potřeba zahrnout odbornou literaturu z oblasti sociálních věd, sociální práce a kriminologie, které bohatě pojednávají téma vězeňství, a to ideálně jak v české, tak zahraniční literatuře (např. Cohen – Taylor 1972, Comfort 2008, Coyle 2009, Dirga 2014, 2016, 2020, Šmausová 1992, 1993, 1994). Kapitoly a odstavce mnohdy nejsou zcela provázané a je obtížné sledovat souvislost, myšlenkovou posloupnost autorky. V textu jsou místy uváděny zkratky bez objasnění jejich významu (např. s. 9, 10). Teoretické části zcela chybí shrnutí klíčových poznatků a vytyčení vlastních teoretických stanovisek směřodatných pro autorčin výzkum.

Nutno podotknout, že tento nedostatek má co do činění se způsobem, kterým si autorka stanovila pracovat. Na straně 29 píše, že cílem je „zhodnocení psychologických aspektů při omezení osobní svobody z výzkumu Ouředníkové a porovnání těchto výsledků s názory osob, které mají profesní zkušenosti v této praxi.“ Možný přínos takové práce je diskutabilní. Je například otázkou, jakou odborností navržená cílová skupina disponuje, aby poskytovala zprávy o psychologických dopadech na vězně při pobytu ve vězení. Vhodnější by dle mého názoru bylo inspirovat se z existující odborné literatury pro výzkum vězeňských dozorců či pomáhajících profesí. Pokud autorka trvá na zkoumání psychologických dopadů pobytu ve vězení, lze výzkum zaměřit i tímto směrem, a to ve vztahu právě k těmto profesím (případně i

se zaměřením na období pandemie Covid-19, které v práci též pojednává). V kapitole 3 představuje autorka využití výzkumné metody, nikoliv metodiky. V kapitole 3.3 opomíná udat kde a kdy probíhal sběr dat. Počet a charakteristiku respondentů pojednává v kapitole věnované etice výzkumu. Zásadní problém výzkumné části práce spočívá v tom, že není poznat, kdy jde o vklad autorky a kdy naopak vychází s Ouředníkové či odborné literatury (kterou též v těchto kapitolách nad míru prezentuje). Z popisů v této části není jasné, proč a nač autorka postupovala, jak postupovala. Výzkumná část má prezentovat především její vlastní originální příspěvek k tématu. Zde se nicméně setkáváme s textem, ze kterého není zřetelné, kdo v danou chvíli mluví a jakou to má váhu či význam. Považuji zvolený postup autorky za nešťastné obalování poznatků prezentovaných v již publikované diplomové práci do střípků vlastních dat. Jednotlivé kapitoly výzkumné části navíc postrádají nějaké objasnění a shrnutí podstatného. Následné shrnutí znovu obsahuje specifikace respondentů a představení závěrů Ouředníkové, kde autorka instrumentálně udává shodu či neshodu se získanými výpověďmi.

Celkově hodnotím práci jako nepříliš šťastně navrženou, což samozřejmě zásadně ovlivňuje možnost dosáhnout přesvědčivého výzkumného výsledku odpovídající požadované úrovni. Významné nedostatky ovšem shledávám i v samotném představení odborné diskuze v oblasti vězeňství. Výsledky výzkumu by bylo též vhodné představit samostatně a až následně je uvést do vztahu k odborné literatuře.

4

Otázky:

1. Jako společensky významné se jeví, že incidence znovu páchané trestné činnosti je neúměrně vysoká, respektive náprava vězňů, není dostatečná. Proč je tomu tak a jak to změnit? Na základě dat z Vašich rozhovorů uveďte možná řešení, které v tomto ohledu respondenti zmiňovali.
2. Jak jste postupovala v rámci přípravy struktury otázek kladených Vaším respondentům?